

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó :

Az Országos Erdészeti-Egyesület.

Szerkesztő :

Bedő Albert.

Megjelenik minden hónapban.

Huszonnegyedik évfolyam. V. füzet.

1885. Májushó.

Előfizetési díj egy évre 8 frt. Az Országos Erdészeti-Egyesület azon alapító tagjai, kik legalább 150 frt alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 8 frt évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Oly alapító tagok, kik 150 frtnál kevesebbet alapítottak 3 frt kedvezményi árért járathatják.

 Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapesten, Lipótváros, Hold-utca, 21. szám, II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltetnek.

Háromszékmegye erdészeti viszonyai.

Irta : Nagy Gyula, kir. erdőfelügyelő.

(Folytatás és vége).

II. Az erdőkről különösen.

1. Fekvés.

A megye területén fekvő 422078 kataszt. hold összes erdőből, mint láttuk: Befelé (hazánk felé) hajlik 229779 kat. hold.

Ebből az I-ső, az Oltra és vasutra hajló alsó csoportba tartozik 41.138 k. h.

A II-ik, az Oltra hajló felső csoportba . 45.644 k. h.

A III-ik, a Feketeügyre hajló alsó csoportba 28.385 k. h.

A IV-ik, a Feketeügyre hajló felső csoportba 114.612 k. h.

Kifelé (Románia felé) hajlik 192.299 k. hold.

Ebből :

az V-ik a Bodza és Baszkavizére hajló csoportba tartozik	129.323 k. h.
a VI-ik a Putnára hajló csoportba	19.989 k. h.
a VII-ik az Ojtoz-, Szaláncz- és Veresvizre hajló csoportba	42.987 k. h.

2. Talaj.

Az összes erdőkből a jelenleg épen hivatalos megállapítás alatt álló „Erdők nyilvántartási törzskönyve“ szerint :

a talaj minőségének alapján :

Véderdőt képez	74.169 k. hold.
Futóhomokon áll	1.262 k. hold.
Feltétlen erdőtalajon áll	343.924 k. hold.
Nem feltétlen erdőtalajon áll	2.723 k. hold.

Dr. Herbach A. legújabb geológiai térképe alapján tett utánrajzolás és kiszámítás szerint pedig :

A talajtalkotó kőzetek tekintetében :

Alluvium rétegen áll	1.518 k. hold.
Pontusi	2.625 k. hold.
Neocom kárpáti homokkő felett	212.378 k. hold.
Felső kréta-kárpáti homokkő felett	187.405 k. hold.
Menilit rétegeken	4.901 k. hold.
Trachyt és ennek származékain	13.251 k. hold.

3. Tulajdonjog.

A tulajdonos jogi minősége szerint :

Községi erdőt képez	277.084 k. hold.
Egyházi testületi erdőt képez	6.489 k. hold.
Hitbizományi erdőt képez	2.055 k. hold.
Magánerdőt képez	113.759 k. hold.

Erre nézve megjegyeztetik azonban, hogy a birtokrendezés és arányosítás még csak kezdetét vette e megye területén. Ennek keresztülvitele lesz hivatva az erdők tulajdonjogi minő-

ségét és tisztázni. Ez idő szerint ugyanis főleg a községi és közbirtokossági erdők tekintetében nagy zavarok és eltérések észlelhetők a különböző felfogások között. Vannak ugyanis olyanok, kik tulajdonképeni „községi“ erdők létezését a székelyföldön egyáltalában tagadják és „közbirtokossági“-nak állítják az összes u. n. községi erdőket is; míg mások épen ellenkezőleg vélekednek.

Annyi tény azonban, hogy az u. n. községi erdők legnagyobb része tényleg a községi előljáróságok és képviselő testületek felügyelete és tulajdonjogi hatósága alatt állottak ős idők óta; s ugynevezett „közbirtokossági“ testület és annak elnöke s több efféle közege csak a legritkább esetekben és csak az újabb időkben fordul elő az erdőkre nézve. Másfelől azonban az is áll, hogy az erdők használatában az illető község előljáróságának és képviselőjének tudta és beleegyezése szerint csakis az illető községbeli tényleges birtokosoknak volt joga részt venni mindenkor, s ha valamit eladtak vagy bérbeadtak, ezt a község tette és a befolyó pénz is a község javára fordított.

Ezzel szemben is azonban lényeges eltérések és visszaélések fejlődtek ki néhol és idők folytán.

Továbbá az u. n. közbirtokossági s talán még a magán-erdők között is vannak viszont olyan erdők, melyekben az illető község is csere vagy vétel stb. útján bizonyos arányban részes. Hogy azonban az ilyen erdő, míg osztatlanul használatik, községi vagy közbirtokossági, avagy a magánbirtokos társak túlnyomóságából következőtve, magánerdő-e: e kérdés is tisztázandó még.

4. Az erdők jelenlegi állapota.

A megye területén folyamatban levő erdőrendezés és ideiglenes erdőhasználati tervkészítés czéljából tett, részint

egészen pontos, részint azonban csak szembecslés útján eszközölt felvételek és utánszámítások szerint fanem, üzemmód (erdőalak) és kor tekintetében van ez idő szerint:

Tölgyerdő összesen: 50.989 k. hold.

Ebből a fenn körülírt I. csoportba tartozik 22.498 k. h.

II-ik csoportba 11.044 k. h.

III-ik „ 4.384 k. h.

IV-ik csoportba 23.063 k. h.

V-ik „ —

VI-ik „ —

VII-ik „ —

Bükk és vegyes erdő, melyben t. i. a bükk mellett alárendeltebb mennyiségben részint tölgy, részint fenyő, részint pedig nyír, nyár, gyertyán s több más fanemek is előfordulhatnak, sőt utóbbiak uralkodólag is léphetnek fel, van összesen 280.099 k. hold.

Ebből: az I-ső csoportba tartozik . . 28.640 k. hold

a II-ik „ „ . . 34.600 „

a III-ik „ „ . . 24.001 „

a IV-ik „ „ . . 72.046 „

az V-ik „ „ . . 88.602 „

a VI-ik „ „ . . 6.370 „

a VII-ik „ „ . . 25.840 „

Fenyőerdő, mely alatt főleg lúczfenyőt, alárendeltebb mennyiségben azonban a jegenyefenyővel s bükkal elegyes fenyveseket kell értenünk, van összesen 90.990 k. hold.

És pedig:

az I-ső csoportban — k. hold,

a II-ik „ — „

a III-ik „ — „

a IV-ik „ 19.503 „

az V-ik „ 40.721 „

a VI-ik csoportban 13.619 k. hold,

a VII-ik „ 17.147 „

Üzemmódra és korra, vagyis inkább azon erdőalakra, származási módra és átlag korra nézve, mely az idáig alkalmazott rendszertelen kihasználás és kezelés mellett ugyszólván csupán önmagától, minden tervszerű befolyás nélkül jött létre és fejlődött ki idők folytán, van:

Tölgy szálerdő: 15.333 kataszter hold, melyből az

I. csop.-ban vágható (101 és több éves) 3294 k. h., nem vágható (1—100 é.) 4878 k. h.

II.	„	„	2332	„	„	„	2268	„
III.	„	„	—	„	„	„	—	„
IV.	„	„	1325	„	„	„	1236	„
V.	„	„	—	„	„	„	—	„
VI.	„	„	—	„	„	„	—	„
VII.	„	„	—	„	„	„	—	„

összesen vágható (101 és több éves) 6951 k. h., nem vágható (1—100 é.) 8382 k. h.

Tölgysarjerdő: 34.825 kataszt. hold, melyből az

I. csop.-ban vágható (21 és több éves) 1353 k. h., nem vágható (1—20 éves) 2485 k. h.

II.	„	„	2402	„	„	„	4042	„
III.	„	„	549	„	„	„	3835	„
IV.	„	„	2898	„	„	„	17261	„
V., VI., VII. cs.	„	„	—	„	„	„	—	„

összesen vágható (21 és több éves) 7202 k. h., nem vágható (1—20 é.) 27623 k. h.

Tölgygyel beerdősítendő kopár:

az I. csoportban 488 kat. h.

a IV. csoportban 343 kat. h.

összesen 831 kat. h.

Bükk és vegyes szálerdő, mialatt a bükkön kívül főleg a nyír, nyár, juhar s jegenyefenyő, luczfenyő, és tölgyfával elegyes szálerdők értendők: 233.176 k. hold, melyből az

I. csop.-ban vágható (61 és több éves) 8801 k. h., nem vágható (1—60 é.) 18572 k. h.

II.	„	„	10929	„	„	„	16807	„
III.	„	„	1943	„	„	„	1233	„
IV.	„	„	15439	„	„	„	46232	„
V.	„	„	69119	„	„	„	11891	„
VI.	„	„	6370	„	„	„	—	„
VII.	„	„	13693	„	„	„	12147	„

összesen vágható (61 és több éves) 126294 k. h., nem vágható (1—60 é.) 106882 k. h.

Ugyanilyen (bükk és vegyes) sarjerdő: 46.378 kat. hold, melyből az

I. csoportban vágható (31 és több éves)	1225 k. h., nem vágható (1—30 é.)	42 k. h.
II. „ „ „	1872 „ „ „	4447 „
III. „ „ „	5705 „ „ „	15120 „
IV. „ „ „	2848 „ „ „	7527 „
V. „ „ „	— „ „ „	7592 „
VI. és VII. cs. „ „ „	— „ „ „	— „

összesen vágható (31 és több éves) 11650 k. h., nem vágható (1—30 é.) 34728 k. h.

Ugyanilyen (bükk és vegyes) be nem erdősült terület: a II-ik csoportban 545 k. hold.

Fenyőszálerdő: 90.810 kataszt. hold, melyből az			
I—III. csoportban vágható (81 és több é.)	— k. h., nem vágható (1—80 é.)	— k. h.	
IV. „ „ „	9355 „ „ „	9968 „	
V. „ „ „	39971 „ „ „	750 „	
VI. „ „ „	13619 „ „ „	— „	
VII. „ „ „	13529 „ „ „	3618 „	

összesen vágható (81 és több é.) 76474 k. h., nem vágható (1—80 é.) 14336 k. h.

Fenyővel beerdősítendő kopár terület: a IV-ik csoportban 180 kat. hold.

‰-okban is kifejezve mindezeket, van a megye területén:

Tölgyerdő az összes erdőknek 12‰-a.

Bükk és vegyes erdő az összes erdőknek 66·5‰-a.

Fenyőerdők az összes erdőknek 21·5‰-a.

Az összes tölgyerdőből:

vágható koru (101 és több éves) szálerdő 13·6‰,

vágható koru (21 és több éves) sarjerdő 14‰,

nem vágható (1—100 éves) szálerdő 16·4‰,

nem vágható (1—20 éves) sarjerdő 54‰,

beerdősítendő 2‰.

Az összes bükk és vegyes erdőből:

vágható (61 és több éves) szálerdő 45·1‰,

vágható (31 és több éves) sarjerdő 4·2‰,

nem vágható (1—60 éves) szálerdő 38·1‰,

nem vágható (1—30 éves) sarjerdő $12\cdot40/0$,
beerdősítendő $0\cdot20/0$.

Az összes fenyőerdőből vághatókoru (81 és több éves) $840/0$,

nem vágható koru (1—80 és több éves) $80/0$,
beerdősítendő $0\cdot20/0$.

5. Kezelés és őrzés.

Az erdők kezelése egészen a legutóbbi évekig, nélkülözött e megyében ugyszólván mindennemű szakismeretet, a megyében t. i. a szakképzett erdőtisztek alkalmazása csakis az 1879. évi erdőtörvény életbeléptetése után vette kezdetét.

Szabály szerint hét erdőtiszti állás van rendszeresítve a fenn érintett községi, egyházi és közbirtokossági erdők számára, melyeknek összes területe körülbelül 300 ezer kat. holdra tehető ez idő szerint.

Az állomások (erdőgondnokságok) székhelyei:

Sepsi-Szent-György, Kézdi-Vásárhely és Bereczk r. tan. városok, továbbá Kovászna, Zágon, Bikkfalva és Nagy-Ajta községek leendenek. — Ezek közül azonban még csak 3 van ez idő szerint betöltve, u. m.: a sepsi-szent-györgyi, kézdi-vásárhelyi és kovásznai; és ezekhez vannak ideiglenesen csatolva a többiek.

A több mint 110 ezer kat. holdat képező magán erdők kezelése körül azonban még ennyi haladást sem lehet feljegyezni a mult időkkel szemben. Hogy azonban az erdőkben rejlő vagyonnak hasznos voltát a magán erdők birtokosai is tudják, azt a viszonyokhoz mért folytonos faeladások és az erdőknek több, kevesebb időre való folytonos haszonbérbeadása bizonyítja az ő részükről is. Sőt, hogy a szakszerűtlen kezelés káros és hátrányos voltát kezdik már közülök is sokan belátni, ezt is észlelhetni azon körülményben, hogy szakképzett

erdőtisztek alkalmazása s rendszeres erdőgazdasági üzemtervek felállítása iránt is tétettek már kísérletek és intézkedések némelyek által közölök is.

Az erdők őrzése azonban a kezelésnél is sokkal kezdetlegesebb állapotban van az egész Háromszékmegyében. Sok ideig szokásban volt, és sokhelyt még most is divik különböző czimek alatt az u. n. „kapuszeres erdőőrség“, a mi abból állott, hogy az erdőbíró (kisbíró, gazdatanácsos), vezetése mellett kapuszám szerint sorban rendben rendeltettek ki a községi lakosok (birtokosok) az erdők őrizésére, és pedig a nélkül, hogy az illető köteles lenne okvetlenül maga személyesen állani ki ezen kötelesség teljesítésére; hanem kiállithatta maga helyett a kocsisát, béresét avagy bárki más valakit is.

Az új erdőtörvény életbeléptetése és a megyei közigazgatási erdészeti bizottságnak ez irányban is egyaránt éber és erélyes intézkedései azonban e káros és hátrányos eljárást is hova-tovább, mint szűkebb korlátok közé szorítják és gondos szorgalommal készítik elő a közvéleményt arra, hogy az erdőtörvényben előírt legszélső határidőre, ha másképen nem, legalább társulás útján megfelelő számú és állandó szakképzetű erdőőrök is alkalmaztassanak e megyében az erdőtörvény 17. §-a alá tartozó erdőkre nézve.

A magánerdők birtokosai pedig e tekintetben is követni fogják a jó példát bizonyára, a kik különben már eddig is aránylag sokkal több gondot fordítottak és sokkal több áldozatot hoztak az erdők őriztetésére, mint a községek, egyházak és közbirtokosságok.